

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

اصول الفقه (اجتماع امر و نهی)

اجتماع امر و نهی (نظر مصنف)

جلسه ۲۵۸

استاد نجار زاده

نظر مصنف:

اگر قائل به جواز اجتماع امر و نهی باشیم، حقّ این است که عبادت مزبور باید صحیح باشد، به نظر مصنف، اجتماع امر و نهی در دو مقام قابل پذیرش است.

الف: مقام تشریح:

از آن جایی که امر و نهی به عنوان تعلق می‌گیرد، به لحاظ فانی بودن آن در معنون، از لحاظ تشریحی مشکلی ندارد که دو عنوان در معنون واحد جمع شود.

ب: مقام امتثال:

در مقام امتثال مشکلی ندارد که شخص، با انجام یک کار هم مطیع باشد و هم عاصی؛ زیرا از دو جهت است.

ثمره ای دیگر:

برخی گفته‌اند ثمره در مسئله حاضر این است که بنابر رأی امتناعی‌ها، می‌باید احکام متعارضین بر دو دلیل امر و نهی جاری شود؛ ولی طبق نظریه اجتماعی‌ها، باید احکام تراحم بر آنها بار گردد.

اشکال مصنف:

اجراء احکام تراحم بر دو دلیل مزبور طبق نظریه اجتماعی‌ها، زمانی است که قائل به اجتماع، در مقام جعل و انشاء به جواز اجتماع قائل باشد؛ ولی در مقام امتثال، قائل به جواز نباشد؛ در این فرض بین امر و نهی تراحم واقع می‌شود، اما اگر به جواز اجتماع در مقام امتثال نیز قائل گردیم؛ چنانچه توضیح آن گذشت، دیگر موجبی برای تراحم بین دو حکم با وجود مندوحه در بین نمی‌باشد؛ بلکه مکلف در اتیان به فعل واحد هم مطیع بوده و هم عاصی محسوب می‌شود؛ زیرا در این فرض، دوران بین امتثال امر و اطاعت از نهی نمی‌باشد تا به اجبار هرکدام که اهمّ هستند بر دیگری مقدّم نمائیم.